

Serb áliós Mézes
család címere

A SERB család ősiségét igazoló iratok

1409: Serb Bojk és osztályos rokonai Zsigmond királytól kapták a nemességét.

1409: László Zsigmond király által Hunyadvár adományozása Serb részre

1446: Hunyadi János Levád községet a szent koronának és a kormányzónak tett hű szolgálataiért Levádi Sztán és néhai Serb (Sorph) fia és társainak adományozza.

1464: Mátyás király rendeletére szintén a fenti rokonságot, köztük Serbet (Radul fiát) iktatják Levád helység birtokába.

1602: Náköczi Zsigmond megerősíti a család nemességét.

(Forrás: Csánki Dezső:
Magyarország történeti földrajza
a Hunyadiak korában 201.1.)
(Pallas Lexikon IX. kötet 481. lap)
(Révai lexikon 10.k. 389.1.)

1722. augusztus 28-án III. Károlytól a következő Zárand megyei lakosok nyertek nemességük megújításával címeres levelet: Serb János, Serb Miklós, Serb Tamás, Serb Ignác és Serb György.

(Lásd. kiállított dokumentumok.
Magyar Országos Levéltár)

1754: Az 1754-55. évi III. országos nemesi összeíráskor a Serbek mint birtokos nemesek Urad megyében élnek.

(Magyar Országos Levéltár.)

1867 : Szerb Tibadar nemességét 1867. július 12-én kapott.

(Kempelen Béla: Magyar nemesi családok IX. és X.k.)

A címerhez fűződő történet

Kornis Zsigmond egy levelet adott a Mézes Serb családnak:

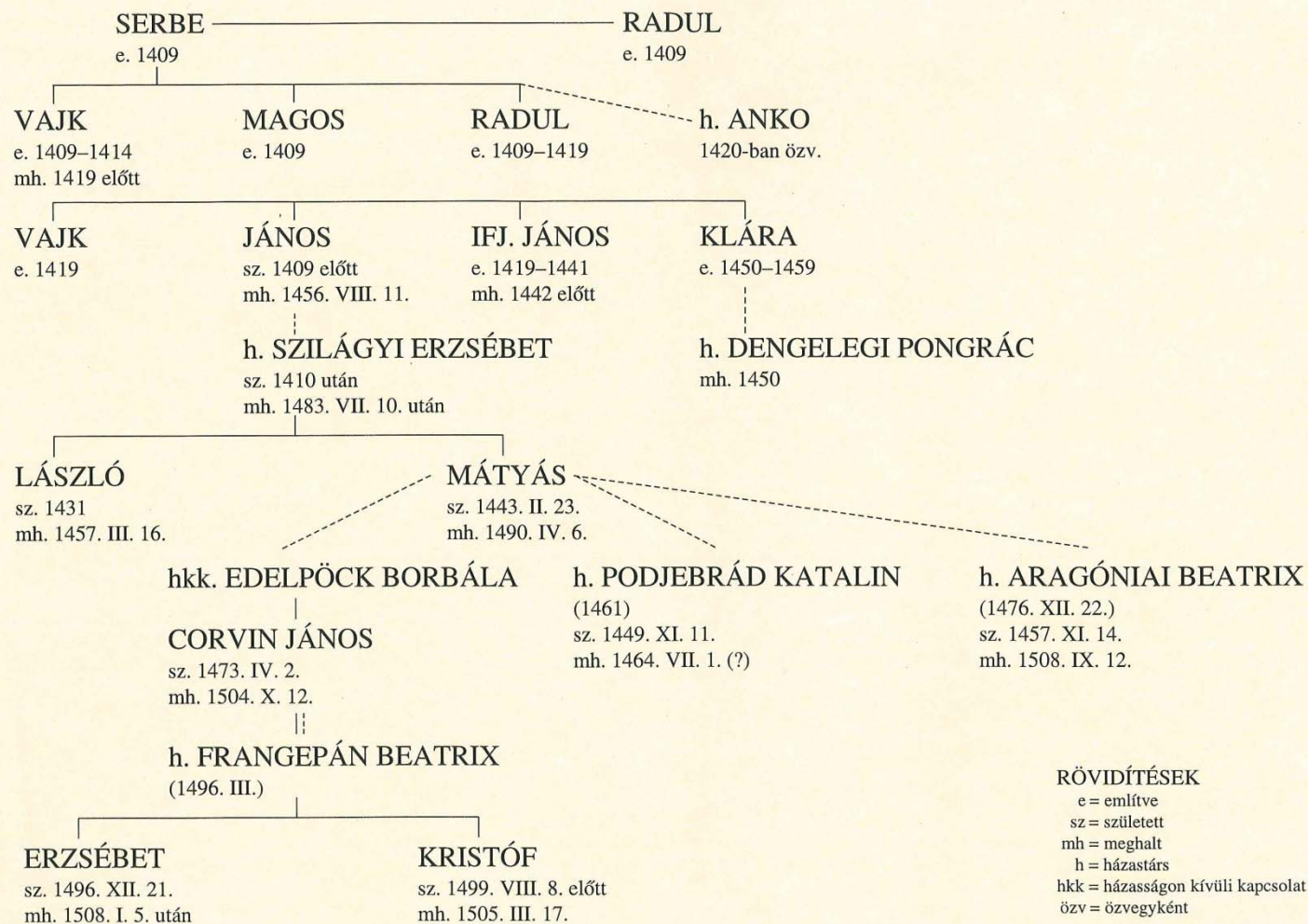
„Adom tudtára mostaniaknak és jövődöbelleknek, hogy Mézesi Serb Mikula ...senkinek egyébbel ne tar-
tozzanak, hanem ha az országról gonosz hír jönne, mel-
lettem és házam körül fegyverestől, lovastól megjelen-
vén felkeljenek...”

A levél megírása Rákóczi György háborúskodása idejére esik. Kornis Zsigmond I. Rákóczi György fejedelem fővezére volt.

Serb Mézes család címer

A Serb család ősiségét igazolja azon körülmény is, hogy Serb Vojk és osztályos rokonai 1409-ben Zsigmond királytól kapták a nemességet Hunyad-várával együtt. Lásd a Pallas Lexicon IX. kötetének 481. lapját és a Révai Lexicon X. kötetének 389. oldalát.

A SERB ÉS A HUNYADIAK CSALÁDFÁJA

lól Orlátról vezetett oláh határőrezred kötelekébe, e rövid idő alatt nemzetiségéből is kivetkőzött a legtöbb. A reformáció után megoszlott kis községek lelkészei sem gyakorolhattak kellő befolyást híveikre, úgy hogy a XIII. sz. végén egymással perlekedő egregymenti és sztrigyvölgyi magyar nemesség ivadécai birtokaik devalvációjával apránként nyelvüket is felcserélik. A mult században magasabb politikából elősegített gör. kat. egyházi terjeszkedés főleg a hátszegvidéki nemességből ragadott sokat magához. Ide járultak a Horalázadás (1784 nov. dec.), az 1848—49. évek borzalmai, öldöklései, melyek ismét felezzánu magyar családot semmisítettek meg, irtottak ki. Mindezek együttvéve a nemzeti szellemet és ellenhatási erélyt főleg az akkori kormányrendszer nyomása és ellenséges érzülete folytán nagyon meggyengíték s még e sz.-ban fellendült bányászat német telepeseit is alig a második és harmadik generációnál az eloláhosodás örvényébe sodorták. Örvendesebb alakulással csakis az alkotmányos élet visszaállítása óta találkozunk. A most megsokasított állami iskolák, a fejlesztett városi élet végre szebb jövő reményével kecsegtetnek.

Irodalom. A hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat Évkönyveiben dr. Sölyom Fekete Ferenc cikkei. Dr. Csánki Dezső a magyar történelmi társulat 1887. évi július 24—27. vidéki kirándulása alkalmával Déván Hunyadmegye és a Hunyadiak c. alatt tartott felolvasása. Századok 1887. évf. Szabó Károly a Kendetfiek; kisebb tört. értekezésében. Téglás Gábor cikkei Földrajzi közlemények, Turisták Lapja és Erdély.

Hunyad, községek, I. Bánffy-Hunyad és Vajda-Hunyad.

Hunyadi-család. Kevés magyar család van, mely hazafiságban és fényes tehetségekben vetekedhetnék eme, hazai történetünkben rendkívüli szerepet játszott családdal. Eredete sokáig nem volt kellőleg tisztázva. Mivel tagjai közül először

(eredeti)

(bővített)

A Hunyadi-család cimere.

H. János lépett a magyar történet színpadára, ennek származásához fűzték a legkülönbözőbb kombinációkat. A Mátyás királynak hizelegni akaró Bonifinus a H.-akat a római Corvin v. Valeriana nemzetséggel hozza rokonságba. Heltai Gáspár szerint H. János, Zsigmond királynak egy oláh parasztleánytól való törvénytelen fia volna. Décsy Sámuel Osmanographiájában van azon vélemény, hogy Zsigmondnak és nejének, Mária királynénak Dalmáciában született törvényes gyermeke. Némelyek szerint a veronai Scaliger-családból, mások szerint (Cornides Dániel stb.) a lengyel Korvin-nemzetségből származott volna. Voltak

olyanok is, kik egy *Hollós* v. egy *Hunyadi Székely* v. *Hunyadi Oláh* nevű családhoz fűzték eredetét. Pray György az oláh vajdától származtatta. Thuróczy, Galeotti, Tubero, Aeneas Sylvius erdélyi oláhnak tartották. Teleki József gr. nagy készütséggel cáfolgatja az ismertetett feltevéseket és azt akarja bebizonyítani (mint Budai Ferenc, Kazinczy Ferenc, Péczely József és mások), hogy H. János egy ismeretlenebb magyar nemesi családból ered. Ezen állásponton van Nagy Iván is. Legújában Réthy László és Csánki Dezső meglehetősen tisztázták e kérdést. Ezeknek kutatásai szerint a H.-család az albán, rumén (román, azaz romanizált illír és trák), bolgár, szerb (ráe), cineár elemekből összeverődött oláh (vlach, volachus) népfajból veszi eredetét. H. János ősei a Balkán-félszigetről hozzánk lassanként átözönlő vegyes nyelvű (nálunk később elruménosodott) néptörzsek vajdái és konézei közül valók lehetnek, nem rumén, hanem délszláv (talán bolgár) fajuk, kik rokonságban állottak több délszláv és albán fejedelmi családdal. A mai értelemben csak annyiban mondhatók oláhnak, amennyiben rumének fölött is vajdaskodtak. A H. tehát szláv eredetű volachus-család.

Első ismert őse: *Serb* (Serba, Serbe), aki a XIV. sz. végén a hunyadvármegyei oláhok kenézségét bírta és a H.-ak ősi fészket, *Hunyadvárát* (Vajda-Hunyad) kapta királyi adományként, s ezzel belépett a magyar nemesi társadalomba. Testvére volt *Radul*, fiai pedig *Radul*, *Magos* és *Vojk* (Voyk, Vuk, Vk, Wayk, Buth, Butho, Buthi; e név szerb nyelven farkast jelent). *Hunyadi Vojk* és osztyályos rokonai 1409-ban Zsigmond királytól Hunyadot új adományképen kapták. Vojk Zsigmond udvarán udvari lovag vagy katona (miles aulicus) volt és már nagy mértékben bírta a király kegyét. Neje volt a demsusi Mursina nevű nemes oláh családból származó Mursinai vagy *Morsinai* Erzsébet (rendesen *Morzsinay* néven szerepel) és nem valami görög eszásári ivadék. Ezen Erzsébettől, ki férje halála után *Csolnokosi* Jariszlavhoz ment feleségül, Vojknak következő gyermekei születtek: 1. *Mária* v. Marina, férjhez ment Argyesi Manzillához, akitől a későbbi hatalmas *Oláh*-család származott; 2. egy ismeretlen nevű leány, aki egy *Székely*hez menvén feleségül, anyja lett Székely János bannak és Székely Tamás aurániai perjelnek; 3. *ifj. H. János*, a kormányzó öcsese, vitézül harcolt a törökök ellen. Bátyjával együtt Albert király alatt szörényi bán lett. Azután is még többször említetik; különösen Orsova, Szörény, Miháld és Győrén várak védelmében tünt ki. Megh. 1441. A gyulafehérvári székesegyházban van eltemetve; 4. *id. H. János* (l. o.), ez tette családját dúsagzattá és fényes nevévé. Felesége volt *Szilágyi* Mihály huga, horogszegi *Szilágyi* Erzsébet. Fiai: *H. László* és *H. Mátyás* (l. o.), kiben a H.-család magyar királyi trónra jutott. Ez atóbbinak két feleségétől nem maradt törvényes utóda. Ezért a nagy család vagyona és neve természetes fiára, *János* hercegre szállott (l. *Korvin*). Ennek Frangepán Beatrixtól született gyermekeiben, a kiskoru *Kristófban* (meghalt 1505.) és *Beatrixben* (meghalt 1508.) a H.-családnak magva szakadt. Korvin Jánosnak 1504.

Serb alias Mézes János, Miklós, Tamás, Igna és György nemeslevelének megerősítése – 43/1722

– Mi VI. Károly – emlékezetül adjuk jelen okiratunk erejénél fogva mindenkinek, akiket illet. – Hogy midőn hitelt érdemlő okmányokból tudomásunkra jutott, hogy Magyar királyságunk részében, az örökös Erdély fejedelemségben, Zaránd vármegyében fekvő Mézes birtokon lakó és tartózkodó Serb alias Mézes János, Miklós, Tamás Igna és György mindig ősi nemességgel bírtak, azonban Nemeslevelük az idők mostohasága folytán elveszett; midőn ezenfelül néhány hívünknek ezen ügyben Felségünk előtt közbenjárása hozzájárult és kegyesen figyelembe vévén a hűséget és a hű szolgálatokat, melyeket az ő elődjek Nekünk és felséges házunknak a helyek és idők kívánalmai szerint eddig bemutatnak és teljesítettek és a jövőben is reméljük, hogy nem kisebb hűséggel és buzgalommal fogják bemutatni és teljesíteni: ezért ugyanazon Serb alias Mézes Jánost, Miklóst, Tamást, Ignát és Györgyöt, nejeiket és a már megszületett, valamint Isten áldásával ezentúl születendő mindkét nemű összes gyermekeiket császári, királyi és fejedelmi hatalmunk teljénél fogva és különleges kegyelmünkből ősi nemességükben megerősítjük és Erdély fejedelemségünk, valamint Magyar Királyságunk és a többi örökös királyságaink, birodalmaink és tartományaink valódi és kétségtelen nemeseinek gyülekezetébe és számába újlag besorozandóknak, felveendőknak és bejegyzendőknak határoztuk. Beleegyeztünk tehát és biztos tudomásunkkal, de megfontolt szándékkal megengedjük, hogy ők ezentúl a jövőben és örök időkre mindazon kegyekkel, megtiszteltetésekkel, előjogokkal és kiváltságokkal élhessenek, azokat élvezzék és azoknak örvendhessenek mindkét nembeli örökösökkel és utódjaikkal egyetemben, amelyekkel Erdély fejedelemségünk, valamint Magyar Királyságunk és többi örökös királyságaink, birodalmaink és tartományaink többi valódi és kétségtelen nemesei a természet szerint vagy ősi jogszokás alapján éltek és azoknak örvendettek és most is azokkal élnek és azoknak örvendenek. Ezen irántuk tanúsított kegyelmünk, kegyességünk és bőkezűségünk bizonyosságul ugyanazon Serb alias Mézes Jánosnak, Miklósnak, Tamásnak, Ignának és Györgynek, nejeiknek és mindkét nemű örökösöknek és utódjaiknak valódi és kétségtelen nemességük jeléül a következő czímet, azaz nemesi jelvényt kegyesen megadni határoztuk: Kék színű katonai pajzsot, amelyen a pajzs zöld alapján piros magyar ruhába öltözött férfi fehér lovon ül és jobb kezében török fejbe beszúrt és hasonlóképp vértől pirosuló kardot tart. A pajzs fölött stb. Miként mindezek a jelen okiratunk kezdetén vagyis elején festő művészetével eredeti színei szerint szemlélhetően vannak megfestve. Elrendeljük és biztos tudomásunkkal és megfontolt elhatározásunkkal megengedjük, hogy ők ezentúl a jövőben és örök időkre mindig ugyanezen czimerlevelet, vagyis nemesi jelvényt Erdély fejedelemségünk, valamint Magyar Királyságunk és a többi örökös királyságaink, birodalma és tartományaink valódi és kétségtelen nemeseink módjára ugyanazon jogokkal, előjogokkal és kiváltságokkal, melyekkel Erdély fejedelemségünk, valamint Magyar Királyságunk és a többi örökös királyságaink birodalmaink és tartományaink valódi és kétségtelen nemeseink módjára ugyanazon jogokkal, előjogokkal és kiváltságokkal, melyekkel Erdély fejedelemségünk valamint Magyar királyságunk és többi örökös királyságaink, birodalmaink és tartományaink többi valódi és kétségtelen nemesei a természet szerint, joggal és ősi jogszokás alapján éltek és azoknak örvendettek, azokkal most is élnek és azoknak örvendenek, ők is mindenütt az ütközetekben, csatákban, mérkőzésekben, lovagi játékokban, párbajokban, viadalokban és egyéb összes bárminemű katonai és nemesi gyakorlatokban, nemkülönb a pecsétken, takarókon, lepleken, szőnyegeken, gyűrűkön, lobbogókon, pajzsokon, sátrakon, házakon, sfrokon, általában véve mindenemű dolgokon és vállalkozásokon a tiszta, valódi, mocsoktalan és kétségtelenül nemesség czímén, amellyel őket bármily állású, rangú, méltóságú kimagasló személyek előtt kitüntetve és feldíszítve mondani, állítani és tartatni akarjuk és parancsoljuk, hordhassák és viselhessék és azt örök időkre használhassák, élvezhessék és annak örvendhessenek, és az ő örökösök és utódjaik is használhassák. Sőt nemessé tesszük őket, a nemességet megadjuk nekik, a jelen függő pecsétünkkel megerősített okiratunk erejénél fogva. Kelt Bécs főhercegi városunkban, az Úrnak egyezer hetvenháromezer huszonkettedik év augusztus hó huszon-nyolcadik napján, római királyságunk tizenegyedik, spanyol királyságunk tizenkilencedik, Magyar és cseh királyságunk tizenkettedik évében. Károly, Kászonyi Bornemisza János József, Bálintith György, összeegyeztetve az eredeti fogalmazvánnyal Bécsben 1828. április 19-én.

Kontz János s. k. irattáros.

Fordította Dr. Kanyó Gyula s. k.

Ez a hiteles fordítás a m. kir. Belügyministerium elnöki (fordító) osztályában készült Budapest, 1935. jan. 19. a minister rendeletéből: Dr. Stilla min. oszt. tanácsos a fordító oszt. vezetője h.

Köztisztviselők a Serb és Serbán családból

Magyarország 1914. évi Tiszti Cím- és Névtára szerint az 1914. évben a Serb és ebből a családból származott Serbán családból a következők viseltek köztisztviselést:

1. Szerb (Serb) György cs. és kir. udvari tanácsos V. országgyűlési képviselő.
2. Dr. Serb János Mehádián gör. kel. esperesség adminisztrátora.
3. Serb Gherasig az aradi gör. kel. püspökség gazdasági tanácsosa.
4. Serb Kornél Szilárd Zala vármegyénél, Zalaegerszegen mérnök.
5. Serb Péter Bél községben esperes.
6. Serb István a szegedi kir. ítélőtáblánál német, szerb és román tolmács.
7. Serb Tódor a besztercei m. kir. határszéli rendőrkapitányság fő-tisztje.

A Serbán családból.:

1. Vojlai Serbán János m. kir. földművelésügyi min. tanácsos és országos gazdasági főfelügyelő.
2. Serbán István m. kir. földművelésügyi min. tanácsos.
3. Serbán Miklós a fogarasi kerület országgyűlési képviselője.
4. Vojlai Serbán Iván dr. m. kir. földművelésügyi miniszter s fogalmazó.
5. Serbán János Besztercenaszád vármegyénél árvaszéki ülnök.
6. Serbán József adóhivatali pénztárnok Tamásiban.
7. Dr. Serbán György Antalfalván ügyvéd.
8. Vojlai Serbán Viktor Temesváron gazdasági felügyelő.
9. Serbán Dániel Voila körjegyzője.
10. Serbán János gazdasági író. Született Nagykomlóson (Torontál vm).